

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Затверджено
ВНУ імені Лесі Українки
23.03.2023 р. № _____

ІНСТРУКЦІЯ № 23

з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти під час канікул

1. Загальні положення

1.1. Інструкція розроблена на основі ДНАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», ДНАОП 0.00-8.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві», з урахуванням Типового положення про порядок проведення навчання з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 №15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за №231/10511. Дана інструкція розроблена з метою забезпечення безпеки здобувачів освіти під час канікул, запобігання травмам, нещасним випадкам, надзвичайним ситуаціям та збереження здоров'я. Інструкція з безпеки життєдіяльності поширюється на всіх учасників освітнього процесу під час перебування їх на канікулах.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 р. № 1669, Правил дорожнього руху України, Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України та інших методично-рекомендаційних матеріалів.

1.3. Всі учасники освітнього процесу повинні знати правила надання першої долікарської допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

1.4. Конкретні дії щодо надання першої допомоги потерпілому під час різних травмувань і ушкоджень описані в Інструкції № 2 з надання першої долікарської допомоги при нещасних випадках.

1.5. Перед початком канікулярного періоду наказом ректора чітко визначаються терміни початку та закінчення періоду канікул.

1.6. У разі продовження, коригування, зміни термінів канікулярного періоду, здобувачів освіти керівники навчальних груп (куратори) додатково інформують, через доступні засоби зв'язку і комунікацій, щодо внесених змін.

2. Основні вимоги безпеки життєдіяльності

2.1. Кураторами груп перед початком канікул проводиться первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності для всіх учасників освітнього процесу, які ідуть на канікули.

2.2. Під час канікул здобувачі освіти повинні бути обережними у побуті, на вулиці, у громадських місцях, на природі, під час подорожей та в екстремальних ситуаціях.

2.3. *Безпека у побуті* є важливою складовою загальної безпеки життєдіяльності. Дотримання основних правил дозволяє уникнути нещасних випадків, травм, пожеж та отруєнь. Вимоги безпеки у побуті:

- використовувати електроприлади (праски, чайники, фен, мікрохвильові печі, електроплити) тільки відповідно до інструкції;
- не залишати ввімкнені електроприлади без нагляду, не торкатися електричних пристроїв мокрими руками;
- не користуватися пошкодженими розетками, вилками, електропроводкою;
- вчасно вимикати газові прилади, не залишати їх без нагляду, у разі відчуття запаху газу негайно перекрити вентиль, відкрити вікна та викликати газову службу (104);
- не сушити одяг поблизу нагрівальних приладів;
- дотримуватися правил зберігання та використання хімічних речовин (побутова хімія, ліки, фарби, розчинники тощо).

2.4. Під час канікул, перебуваючи вдома, в гуртожитку, на вулиці, в спеціалізованих установах, приміщеннях, транспорті, повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки.

2.5. Дотримання правил *безпеки на вулиці та в громадських місцях* дозволяє уникнути дорожньо-транспортних пригод, хуліганських дій, крадіжок та інших небезпечних ситуацій. Вимоги безпеки на вулиці та в громадських місцях:

- переходити дорогу тільки у встановлених місцях (пішохідні переходи, світлофори, підземні переходи);
- перед переходом проїжджої частини переконатися у відсутності транспорту;

- не користуватися навушниками та телефоном під час переходу дороги;
- дотримуватися правил руху для велосипедистів та користувачів самокатів;
- уникати безлюдних, неосвітлених вулиць і дворів у темний час доби;
- не носити цінні речі у відкритих кишенях або легко доступних місцях;
- не вступати в контакт із підозрілими особами, не повідомляти їм особисту інформацію;
- не приймати їжу чи напої від незнайомих;
- у разі небезпеки кликати на допомогу, звернутися до поліції (102).

2.6. Відпочинок на природі або біля води може бути небезпечним, якщо не дотримуватися основних правил безпеки. Вимоги **безпеки на воді та на природі**:

- купатися тільки у дозволених місцях, під наглядом рятувальників;
- не заходити у воду у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння;
- не пірнати у незнайомих місцях, особливо у річках з невідомим дном;
- не запливати за буйки, уникати сильних течій;
- при судомах – не панікувати, перевернутися на спину і спокійно дихати;
- якщо хтось тоне – кидати рятувальний предмет (надувний круг, мотузок) та кликати на допомогу (101).

2.7. Знати на пам'ять номери телефонів батьків, родичів, знайомих, а також номери телефонів служб екстреної допомоги: **101 – служба надзвичайних ситуацій(пожежна охорона); 102 – поліція; 103 – швидка медична допомога; 104 – газова служба.** При наданні інформації про небезпеку, коротко описати ситуацію, назвати адресу, де сталася надзвичайна ситуація, а також своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

2.8. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, громадських місцях, приміщеннях, транспорті тощо студенти повинні чітко виконувати правила з **попередження нещасних випадків, травмування, отруєння** та ін.:

- категорично заборонено наближатися й перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих напівзруйнованих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів з метою попередження травм та загибелі;
- категорично заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, стимулятори;
- уникати вживання в їжу грибів;
- заборонено брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини чи паростки квітів, кущів, дерев, що може призвести до отруєння;

- пересуватися обережно, спокійно. На вулиці бути обережним, дивитися під ноги, щоб не впасти в яму чи відкритий каналізаційний люк, не травмуватися через ожеледь;
- не підходити на вулиці до обірваних, обвислих та оголених проводів, а особливо, якщо від них іде гудіння. Такі проводи можуть бути під напругою;
- бути обережним на дитячих майданчиках, у парках відпочинку: спочатку переконатися, що гойдалки чи атракціони, турніки, прилади справні, сильно не розгойдуватися й не розгойдувати інших, щоб не призвести до падіння чи іншого травмування;
- з метою недопущення падіння з висоти не виходити на дах багатоповерхівки;
- для запобігання падіння з висоти не висовуватися до відчинених вікон, не нахилятися на перила, парапети сходинок;
- не спускатися в підвали будинків чи інші підземні комунікації, в яких може бути отруйний газ;
- не вступати в контакт із чужими та бездомними тваринами для запобігання укусів від хворих на сказ тварин та інших ушкоджень небезпечних для здоров'я.

2.9. На період канікул здобувачі освіти повинні виконувати правила безпеки життєдіяльності під час перебування вдома, в гуртожитку на вулиці, у громадських місцях, у друзів, на молодіжних дискотеках, у приміщеннях із чужими людьми. Правила *недопущення правопорушень та попередження насильства*:

- не розмовляти й не вступати в контакт із незнайомцями, у жодному разі не передавати їм цінні речі, ключі від дому, навіть якщо вони назвалися представниками поліції, аварійних служб чи знайомими батьків. Слід одразу кликати на допомогу й швидко йти до людей;
- не підходити до автомобілів із незнайомцями, навіть якщо вони запитують дорогу. Краще відповісти, що не знаєте, і швидко йти геть;
- у жодному разі не сідати в автомобіль до незнайомих осіб;
- слід триматися подалі від тих, хто влаштовує бійки, не брати участі в суперечках дорослих і не провокувати своїми словами чи діями агресивну поведінку інших осіб, що може призвести до бійки або травм. У стосунках із оточуючими слід бути толерантними;
- не заходити в під'їзд чи ліфт із незнайомими людьми; слід одразу кликати на допомогу, якщо незнайомиць провокує якісь неправомірні дії щодо вас. Бути уважним під час проходу малолюдних провулків, дворів, підземних переходів між домами, тощо. Якщо за вами хтось іде треба зупинитися й відійти у сторону, щоб потенційний переслідувач пройшов повз вас;

- не вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень та конфліктів.

2.10. Всеукраїнські гарячі лінії підтримки дітей та молоді України: Всеукраїнська лінія «Телефон довіри» – 800-500-21-80, національна гаряча лінія з питань попередження насильства над дітьми та захисту прав дітей — 500-500-33-50 (у межах України дзвінки безкоштовні).

2.11. Під час канікул треба виконувати правила з запобігання захворювань на грип, інфекційні та кишкові захворювання тощо.

3. Вимоги безпеки при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації

3.1. Надзвичайні ситуації можуть виникати внаслідок техногенних аварій, природних катастроф, воєнних дій або інших небезпечних подій. Головне – діяти швидко, спокійно та згідно з установленими інструкціями.

3.2. *При надзвичайній ситуації* – не треба панікувати, кричати, метушитися, а необхідно чітко і спокійно зорієнтуватися в ситуації, зателефонувати до служб екстреної допомоги та знайти безпечне місце (по можливості).

3.3. Серед надзвичайних ситуацій природного походження на Україні найчастіше трапляються:

- геологічні небезпечні явища (зсуви, обвали, просадки земної кори);
- метеорологічні небезпечні явища (зливи, урагани, сильні снігопади, сильний град, ожеледь);
- гідрологічні небезпечні явища (повені, підвищення ґрунтових вод та ін.);
- пожежі лісових та хлібних масивів;
- масові інфекції та хвороби людей, тварин і рослин.

3.4. Щорічно в суху, жарку погоду небезпека від лісових та торф'яних пожеж різко зростає. Лісові пожежі виникають головним чином з вини людини (розведення вогнища, використання легкозаймистих речовин, тощо) та внаслідок деяких природних чинників.

3.5. Причиною пожеж з вини людини є: спалювання відходів на прилеглих до лісу територій, недопалки, кинутий сірник тощо. Найбільш небезпечними бувають жаркі та сухі літні дні.

3.6. Серед інфекційних захворювань найбільш поширені на території України дифтерія, кір, гострі кишкові інфекційні хвороби.

4. Основні вимоги пожежної безпеки

4.1. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в різних установах, організаціях, здобувачі освіти повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки:

- у разі пожежної небезпеки (наявності вогню, іскріння, диму) слід подзвонити до служби 101 (якщо це можливо); повідомити – *повну адресу, що горить, свій телефон, прізвище, ім'я та по батькові, скільки поверхів у будинку і, якщо ви знаєте – як до нього під'їхати*;
- вікна відкривати не можна, адже кисень посилить полум'я; негайно вийти з приміщення, покликати дорослих; повідомити чи в приміщенні залишилися люди;
- з висотного будинку не біжіть сходами вниз, якщо зайнялося внизу, а рятуєтесь на даху, використовуйте пожежну драбину, не користуйтесь ліфтами;
- щоб уберегти органи дихання від чадного газу, слід пробиватися до виходу поповзом, бо внизу менше диму, накрити голову шматком мокрої тканини, покривалом, пальтом тощо.

4.2. Причинами пожежі в лісі можуть стати блискавка або засуха, але основною причиною виникнення пожеж у лісі є необережність людини. Пам'ятайте, що украї небезпечно: кидати палаючі сірники, недокурки; палити суху траву; розводити вогнища; залишати в лісі промаслені або просочені іншою горючою речовиною шматки тканини.

4.3. Щоб запобігти пожежі дотриматись таких правил поведінки в лісі:

- розводити багаття в лісі тільки в спеціально передбачених для цього місцях;
- багаття розпалювати дрібними сухими сосновими і ялиновими гілками, корою, недогарком свічки, трісками тощо;
- перед тим як розпалювати багаття, звільніть місце для нього від нагромадження сушняку, сухої трави або ж обкопайте місце навколо багаття невеликим рівчаком;
- під час дощу багаття розводити під накриттям з брезенту або плащ-накидки.
- перед сном багаття гасять і заливають водою;
- не лягайте відпочивати біля багаття – це небезпечно, ви можете обгоріти або й задихнутися;
- перед залишенням місця, де було розпалено багаття, обов'язково загасіть вогонь, залийте багаття водою, якщо її немає, то розгребіть залишки спаленої деревини та подрібніть великі вуглини; покидати місце багаття можна тільки тоді, якщо є повне переконання, що вогонь не розгориться знову.

5. Правила поводження з виявленими підозрілими, вибухонебезпечними предметами

5.1. Під вибухонебезпечними предметами слід розуміти будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, які здатні за певних умов (або при дії на них) вибухати.

5.2. Ознаками, за якими можна визначити предмет як вибухонебезпечний, є характерна форма предмету (видовжена форма снаряду); наявність електричних дротів, що стирчать з предмету або тягнуться до нього; дивні звуки, які лунають з предмету (цокання годинника, шипіння, виділення газу тощо); світлові сигнали, які подає предмет (мигання лампочки). Практично всі вибухові речовини отруйні, чутливі до механічних дій і нагрівання. Поводження з ними вимагає граничної уваги і обережності. Одна з основних причин нещасних випадків з вибуховими пристроями є грубе порушення елементарних правил безпеки.

5.3. При знаходженні вибухонебезпечного пристрою не можна:

- наближатися до предмету;
- пересувати його або брати в руки;
- розряджати, кидати, ударяти по ньому;
- розпалювати поряд багаття або кидати в нього предмет;
- приносити предмет до дому, у навчальний заклад.

5.4. Не підходьте до предмету, не торкайтеся і не пересувайте його, не допускайте до знахідки інших людей. Припиніть всі види робіт в районі виявлення вибухонебезпечного предмету.

5.5. Не користуйтеся засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух). негайно (з безпечного місця) повідомте поліцію (тел. «102») та оперативну диспетчерську службу ДСНС (тел. «101»). Дочекайтеся прибуття фахівців, вкажіть місце знахідки та повідомте час її виявлення.

6. Електробезпека

6.1 Для запобігання ураження електричним струмом при експлуатації електропобутових приладів та електромереж слід дотримуватись правил електробезпеки:

- не торкатися мокрими руками до електроустаткування та не витирати його мокрими ганчірками;
- не торкатися одночасно діючого електроустаткування та металевих конструкцій, що заземлені (труби водопроводу, опалювання і тощо);
- не можна користуватися несправними вимикачами, розетками, електричними приладами з пошкодженими проводами й пошкодженою ізоляцією;

- не можна з'єднувати проводи скручуванням, зав'язувати їх у вузли;
- не можна допускати зіткнення електричних проводів із телефонними та радіотрансляційними проводами, радіо й телеантенами, гілками дерев і покрівлями будівель.

6.2. Категорично забороняється: висмикувати вилку з розетки за шнур.

6.3. Надання першої медичної допомоги при ураженні електричним струмом:

- наблизитися до потерпілого та звільнити його від дії електричного струму, при цьому необхідно дотримуватися правил особистої безпеки (використати особисті засоби захисту, відключити електроустановку, наближатися до потерпілого дрібними кроками не відриваючи ніг від підлоги);
- скинути кабель із постраждалого з допомогою струмонепровідного предмету (сухої дерев'яної палиці, або пластику), відтягнути постраждалого за одяг не менше ніж на 10 метрів від місця ураження;
- повідомити службу екстреної медичної допомоги (тел. 103);
- визначити наявність пульсу на сонній артерії, інтенсивність дихання та реакцію зіниць на світло;
- при відсутності ознак життя необхідно провести серцево-легеневу реанімацію;
- після відновлення серцебиття та дихання покласти потерпілого на бік та надати йому стабільного положення;
- якщо потерпілий прийшов до тями, укрити його та стежити до моменту прибуття швидкої медичної допомоги.

7. Відповідальність за порушення вимог безпеки життєдіяльності під час перебування на канікулах

7.1. Якщо під час перебування на канікулах із здобувачем освіти трапилась подія, пов'язана з безпекою життєдіяльності, то він зобов'язаний негайно проінформувати про випадок батьків та свого безпосередньо керівника навчальної групи (куратора).

7.2. При порушенні правил та вимог по охороні праці, безпеки життєдіяльності під час канікул із здобувачами освіти, що допустили порушення, проводиться повторне вивчення цієї інструкції та проводиться позаплановий інструктаж із студентом та бесіда із батьками.

7.3. За порушення здобувачами освіти вимог безпеки життєдіяльності можуть бути притягнуті до дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності згідно законодавства України.

Проректор з навчальної
роботи та рекрутації

Юрій ГРОМИК

Погоджено:
Начальник відділу охорони
праці

Микола НЕГОДЮК

/ В. о. начальника
юридичного відділу

Сергій КНИШ